

GELDERSE ACADEMIE

Foto Ton Pors

Academieberichten januari 2024

Het nieuwe jaar gaat van start, en daarmee natuurlijk ook de activiteiten van de Gelderse Academie. Dit kwartaal wordt na de Covid-stop het traditionele Studium Generale weer opgepakt.

Studium Generale, Tromgeroffel op de Veluwe; de invloed van defensie op onze leefomgeving, 1850 tot nu

Als introductie op het wat grotere perspectief van dit Studium Generale heeft, ter gelegenheid van de opening van het academisch jaar op 25 oktober, drs. Martijn Pijnenburg, historicus en wethouder van Cultuur, Economie en Duurzaamheid in Harderwijk, een inleiding gehouden over de invloed van de militairen in Harderwijk. Dat was deels aan de hand van een

persoonlijk verhaal, als zoon van een in Harderwijk gelegerde officier. Mocht u dit gemist hebben kunt u de uitgeschreven versie bij ons opvragen via gelderseacademie@gmail.com

Woensdag 17 januari 2024, prof. dr. Ben Schoenmaker, directeur van het Nederlands Instituut voor Militaire Historie en in Leiden bijzonder hoogleraar Militaire Geschiedenis vanaf het Napoleontische tijdperk tot heden

De Veluwe vanuit militair perspectief

Begin negentiende eeuw was de Veluwe voor de krijgsmacht nog van weinig waarde. Het was een woest en leeg gebied tussen twee verdedigingslijnes, de één gelegen langs de IJssel en de ander bekend onder de naam Grebbelinie.

GELDERSE ACADEMIE

Geleidelijk echter begon onder invloed van een reeks technologische ontwikkelingen de Veluwe voor de militairen aan betekenis te winnen. Vooral de steeds modernere bewapening maakte dat het leger alsmaar meer ruimte nodig had. Tegelijkertijd raakte de Veluwe door de aanleg van spoorwegen steeds beter ontsloten. Ben Schoenmaker geeft in zijn voordracht een overzicht van de vele vormen van militaire bedrijvigheid die in de loop der jaren op en om de Veluwe werden gevestigd. We kunnen daarbij denken aan schietkampen, oefenterreinen, kazernes, mobilisatiecomplexen, opslagplaatsen, vliegvelden en commandobunkers.

Tijdens de Koude Oorlog bereikten de militaire activiteiten in dit deel van Gelderland een hoogtepunt. Toen werd de belasting van mens, natuur en milieu door vooral de oefeningen met tanks, andere rupsvoertuigen, vliegtuigen en helikopters ook steeds meer een punt van zorg. Wat ooit een leeg gebied was, is geworden tot een gebied waar het gevecht om de schaarse ruimte in volle hevigheid werd en wordt gevoerd.

Prof. dr. Ben Schoenmaker, foto NIMH

p/a Badweg 69, 3842 LJ Harderwijk. Telefoon 06 55 89 68 53, email: info@gelderseacademie.nl,
website: www.gelderseacademie.nl, Kvk 57476217, ANBI,
Bank: NL18RABO 011 9576287

Woensdag 21 februari 2024, drs. Ben de Vries, Programmaleider Militair Erfgoed en Coördinator Internationaal bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE)

De Koude Oorlog op de Veluwe

Foto RCE

Als er ergens in Nederland de Koude Oorlog (1945-1991) voelbaar was dan was dat wel op de Veluwe. Hier waren uitgestrekte militaire oefenterreinen aangelegd, kazernecomplexen gebouwd en grote groepen dienstplichtigen gelegerd. Verspreid in ons land verrees een compleet militaire infrastructuur. Eerst conventioneel maar al snel ook nucleair uitgerust. De bouwwerken en structuren getuigden van planmatig denken: functioneel en logistiek met elkaar verbonden. Mooi waren ze niet, wel robuust en vaak van beton. En meestal geheim(zinnig); gericht op de vijand die uit het oosten zou komen.

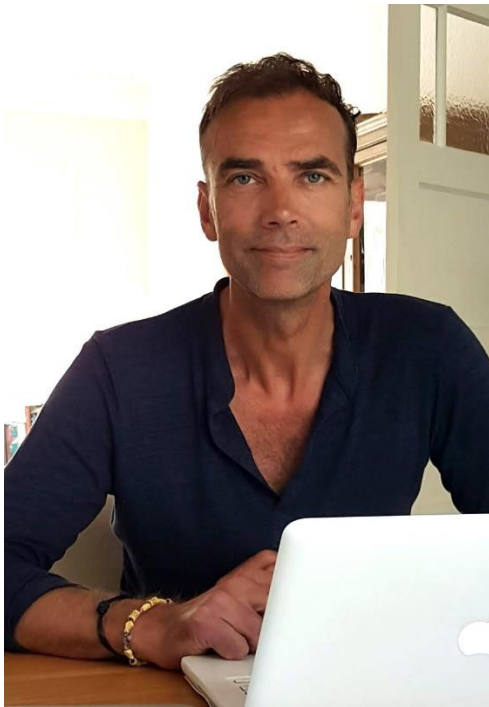
In die vier decennia is ook gewerkt aan de civiele verdediging. De Bescherming Bevolking speelde daarbij een belangrijke rol. Overal werden noodvoorraden aangelegd en schuilplaatsen gebouwd: onder (metro)stations, stadhuisen, in tunnels en bruggenhoofden. Ook op de Veluwe.

GELDERSE ACADEMIE

Langzaam groeit het besef bij een breed publiek dat de Koude Oorlog een belangrijke stempel heeft gedrukt op onze naoorlogse geschiedenis en dat het gebouwde erfgoed uit die periode van de 'gewapende vrede' beschermd zou moeten worden.

Complete inventarisaties ontbreken echter en de kennis erover is gefragmenteerd. Daarom is de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) onlangs een programma gestart om de tastbare herinneringen uit deze ongewone tijd in beeld te brengen, de verhalen op te halen en door te vertellen.

Drs. Ben de Vries

Over het derde college in maart wordt u nog geïnformeerd.

***De colleges worden gegeven in de Catharinakapel, Klooster 1 in Harderwijk. Aanvang 20.00 uur, toegang gratis
Aanmelden wordt aanbevolen via gelderseacademie@gmail.com of als antwoord op deze mail.***

p/a Badweg 69, 3842 LJ Harderwijk. Telefoon 06 55 89 68 53, email: info@gelderseacademie.nl,
website: www.gelderseacademie.nl, Kvk 57476217, ANBI,
Bank: NL18RABO 011 9576287

Burgerparticipatie Regionaal Zorgakkoord

Wat is het Regionaal Zorgakkoord?

Uitvloeisel van het Integraal Zorgakkoord is de wens regioplannen te maken waarbij gemeenten en zorgverzekeraars (in ons geval Het Zilveren Kruis als grootste zorgverzekering op de Noord-Veluwe) een leidende rol hebben. Het gaat om de regio Noord-Veluwe inclusief Zeevolde waar de volgende gemeenten samenwerken: Putten, Ermelo, Harderwijk, Zeevolde, Nunspeet, Elburg en Oldebroek. Natuurlijk zijn er al samenwerkingsverbanden zoals Gezond Veluwe, rond de ouderenzorg en meer, maar daar heeft niet iedereen mee te maken en het zijn veelal geen gekozen gremia. Veel burgers willen invloed op zaken die hen aangaan en helpen bij het oplossen van complexe problemen. Het is ook een manier om betrokkenheid en kennis van burgers te vergroten.

De zorg in Nederland

De zorg in Nederland stevent af op een zorginfarct, volgens sommigen hebben we die al. Veel zorgtaken stagneren door onder andere de toenemende vergrijzing en het personeelstekort. Met zorg bedoelen wij de huisarts, ziekenhuis, thuiszorg en paramedische behandelingen of -zorg; maar ook preventie, armoedebestrijding en tegengaan van eenzaamheid, dus welzijn, horen daarbij. Het afgelopen jaar organiseerde de Academie een aantal symposia en werkbijeenkomsten voor burgers over de zorg, waar overigens soms ook professionals aanwezig waren; ook zij zijn betrokken burgers.

GELDERSE ACADEMIE

Deze uitkomsten werden gecombineerd met (mail)reacties en gesprekken die als input dienden voor het **Manifest Burgerperspectief op het regioplan voor de zorg op de Noord-Veluwe** dat door Johan Hijnberg, directeur Gelderse Academie, op 7 december als inbreng van burgers is aangeboden aan de coördinerende wethouder voor de zeven deelnemende gemeenten Willem Krooneman en de regiodirecteur Rutger de Vries van Zilveren Kruis, die namens de zorgverzekeraars op de Noord-Veluwe optreedt.

Overhandiging van het manifest, v.l.n.r. Johan Hijnberg, Willem Krooneman en Rutger de Vries, foto Studio Lusin

Het manifest heeft mede bijgedragen aan het uiteindelijke Regioplan Zorg (Regionaal Zorgakkoord) dat op 31 december 2023 bekend wordt gemaakt. Het manifest is te vinden op www.gelderseacademie.nl

Op 14 december 2023 is door alle partijen, waaronder de Academie, officieel getekend om aan de hand van het regioplan gezamenlijk de concrete plannen te maken voor 2024. Het Regioplan Zorg is ingegeven door het landelijke Integraal Zorgakkoord (IZA).

Ben van Noort, voorzitter van de Gelderse Academie tekent het Regionaal Zorgakkoord, foto Studio Lusin

Wat is de Gelderse Academie

De huidige Academie is opgericht in 2011 als een bescheiden voortzetting van de historische Gelderse Academie of Universiteit van Harderwijk die van 1648 tot 1812 actief is geweest en is opgeheven bij decreet door Napoleon. De kern van de huidige activiteiten bestaat uit het organiseren van lezingen (waaronder de Cleveringalezing), een jaarlijks Studium Generale, de leergang Democratisch Burgerchap en Burgerparticipatie met daarnaast onderzoek naar en reconstructie van het verleden van de Academie. Ook doet zij onderzoek naar ontwikkelingen die aan de actualiteit raken en kunnen worden omgezet in lezingen, colleges en leergangen.

Als de Gelderse Academie-mail altijd in de spamfilter wordt afgevangen, maak dan een contact aan in het adresboek: gelderseacademie@gmail.com, dan wordt de Academie-mail mogelijk niet gezien als spam en mist u niets!

Uitschrijven/inschrijven

Mocht u in de toekomst geen mailberichten meer willen ontvangen van de Gelderse Academie, of kent u juist iemand die graag wel op de hoogte gehouden wil worden? Wilt u dit dan kenbaar maken door deze mail in die zin te beantwoorden, of door te sturen.